

Анатолій Григорук

**ТРИСТА БОЧОК
ІЗ МЕДАМИ**

Пізнавальні оповідки

Тернопіль
Богдан

Книжечка оповідок “Триста бочок із медами” — пізнавальна. Прочитавши її, ви дізнаєтесь про багато речей, які, за першого погляду, тематично різні. Однак мати чітке уявлення про них повинна кожна культурна людина. Що являє собою Всесвіт? Хто такі трипільці чи скіфи?

Навіщо вимірюють час? Як збудовано людський організм? Відколи з’явилися гроші? Що означає твоє ім’я?.. На ці й багато інших, не менш важливих питань тут дано лаконічну й зрозумілу маленькому читачеві відповідь.

Достоїнство книжечки не тільки в доборі матеріалу, а й у вмінні автора подати його дохідливо й цікаво.

Космос, Сонце і Земля

Усі люди називаються землянами, бо живуть на планеті Земля. Земля — це велетенська куля. Вона невпинно кружляє довкола Сонця. За рік Земля встигає зробити лише один такий оберт. І протягом цього часу, залежно від того, нижня чи верхня половина її була нахилена до небесного світила, в нас настає то весна, то літо, то осінь, то зима.

А ще Земля крутиться, як дзиґа, довкола своєї осі. За добу вона здійснює один оберт. І тому день змінюється на ніч, а ніч — на день.

Сонце — теж велетенська, у 109 разів більша за нашу планету куля. Тільки надто жарка, розігріта до мільйонів градусів. Тому це не планета, а зірка. Сонце світить нам і посилає тепло. Все живе без нього загинуло б.

Навкруг Сонця, так само, як і Земля, обертаються ще вісім планет. Усіх їх названо іменами стародавніх грецьких богів: Меркурій, Венера, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун і Плутон. Меркурій до Сонця найближчий. Плутон — найдалі.

Кожна з планет мало чим схожа на своїх сусідок. Власне, тільки на Землі існують умови для життя. Тут є і цілуще повітря, і життєдайна вода. Та й температура, сказати б, нормальна. Інші планети пустинні. На них немає жодної живої істоти. Якби людина змандрувала, скажімо, на Марс, то там нічим їй було б дихати, і до того ж, лютий-прелютий мороз миттю обернув би її на крижинку.

А на Венері чи Меркурії будь-яка жива істота одразу згоріла б!

Ну, а такий велетень, як Юпітер, взагалі не має твердої поверхні. Зовнішні шари його — це гази, а всередині — рідка речовина. Приблизно те саме можна сказати і про Сатурн...

Майже всі планети, окрім Плутона, Меркурія і Венери, мають своїх супутників.

Супутником Землі є наш сріблястий Місяць. 1969 року на ньому вперше побували люди — американські астронавти.

Хай би якими велетенськими були Сонце та його планети, у Космосі вони — просто дрібнюні піщинки. Адже космічний простір не має ні кінця ні краю. Він безмежний. І в ньому існує незліченне число таких і куди більших сонць. Щоб упевнитися в цьому, досить лишень глянути на розцвічене міриадами зірок безхмарне вечірнє небо.

Людина з давніх-давен вивчала Всесвіт, намагалася проникнути в його таємниці. Коли ти виростеш, то, можливо, теж присвятиш своє життя цьому надзвичайно цікавому заняттю.

“Котик Мурчик, наш голубчик...”

Для заголовка цієї оповідки взято рядочок із усім вам знайомої народної дитячої пісеньки. А взагалі-то про котика у різних народів є безліч і пісеньок, і віршиків, і казочок. Воно й не дивно, адже цю ніжну, охайну тваринку люблять у всіх куточках світу. До того ж у неї дуже цікава біографія.

Вважається, що свійський котик родом із Африки. Він набагато лагідніший і покірніший за свого дикого родича, який жив у наших дрімучих лісах та очеретах. Тож і приручити його було легше. І сталося це давно, кілька тисячоліть тому.

Спочатку, як відомо, оселився в людській господі собака. Він був незамінним помічником людині на полюванні. А коли люди стали більше працювати на лану, ніж полювати, то вже не змогли обійтися без кота.

Річ у тім, що весь урожай у засіках напропаще нищили миші й пацюки. А

ще ці крадії й ненажери розносили різні хвороби. Від них вимирали цілі міста й села. Отож, полюючи на мишей та пацюків, кіт рятував людей і від голоду, й від пошестей.

Кота стали вважати за чудодійника, за священну істоту. В такій, скажімо, країні, як Єгипет, у великій шані був бог сонця Ра, і єгиптяни вірили, що цей бог міг прийняти котячу подобу. Коли кіт через старість, чи з якоїсь іншої причини, закінчував своє земне життя, його бальзамували, як єгипетського царя-фараона, і ховали в дорогому саркофазі на спеціальному котячому кладовищі.

Зображеннями котів у давнину оздоблювали меблі, посуд, браслети, персні, їх карбували на монетах, прикрашали ними герби та бойові прапори. А в одному місті навіть спорудили величезну бронзову статую на честь мурчика.

Тварини — помічники людини

З давніх-давен людині, як уже згадувалось, прислужується в роботі вірний чотириногий друг — собака.

Про коня та про вола, про те, як вони тисячі років допомагають нам долати великі відстані, як перевозять вантажі, як орють землю, теж можна розповідати без кінця.

Гарним помічником людині є слон. В Індії, приміром, вони хоботом переносять важкі вантажі. На слонах їздять верхи. А ще донедавна їх використовували в битвах.

Геній музики

Хто такі композитори, мабуть, знає кожен. Це, звичайно ж, музиканти, що самі пишуть музику. Світ музики не зрівняти ні з яким іншим. Чарівні звуки оркестру, проникливий голос скрипки, навіть звичайнісінької очеретяної сопілки — заворожують нашу душу, додають сили, роблять нас мудрішими й добрішими. Інакше сказати, музика облагороджує людину. Вона зрозуміла всім без перекладача і лине над землею, не знаючи ніяких кордонів.

Одним із найславетніших композиторів, музика якого завоювала весь широкий світ, є Вольфганг Амадей Моцарт. Він народився в австрійському містечку Зальцбург понад двісті п'ятдесят років тому.

Батько його, Леопольд, був професійним музикантом, палко любив музику і, звісно, виявив бажання, щоб син теж опанував це святе ремесло. “Якщо я не зажив собі слави, — думав він, — то зроблю все можливе, щоб вона прийшла до сина”. І батько почав жорстко примушувати малюка мало не з пелюшок вчити нотну грамоту й вправлятися на різних музичних інструментах.

Щодня з ранку до пізнього вечора не припинялися ці виснажливі заняття. Отож можна з певністю сказати, що маленький Вольфганг не мав жодної вільної хвилини. Він був тим дитям, яке так і не спізнало, що таке дитинство. Проте вже чи не в п'ятирічному віці хлопчик так віртуозно грав на клавесині, так глибоко міг проникати в таїну музичних творів, що його возили по всіх столицях Європи, де він давав сольні концертти. На них йому захоплено аплодувала і чисельна публіка, і найприскіпливіші меломани.

Дещо пізніше Вольфганг і сам почав писати музику.

На жаль, він прожив лише 35 років. Але залишив нам велику кількість таких чудових творів, що вони ніким не перевершені й сьогодні. Запам'ятай і ти це славне ім'я.

Зміст

Космос, Сонце і Земля	3
Таємниця трипільців.	5
Незвичайний народ — скіфи.	8
Ковальське ремесло	10
Якого ми роду-племені	12
Прапор України.	13
Наша столиця — Київ.	16
Мандрівка в чорнозем	17
Триста бочок із медами	20
Січові козаки-запорожці	22
“То не маки, а чумаки”	24
Що з воза впало, те пропало	26
Яка в кого оселя	27
Українська хата	31
Шевченкове обійстя.	33
Мандрівка у Вилкове	35
Щоб не блукати манівцями	36
Що означає твоє ім'я	38
Наші найближчі родичі.	40
Вірний друг	42
“Котик Мурчик, наш голубчик”	44
Тварини — помічники людини	45
Оповідка про оцет	47
Прадідусь бджолиного вулика	50

Хто придумав морозиво	52
Навіщо вимірюють час	54
Чи завжди існували гроші?	56
Як збудовано людський організм	59
Як побороти мікробів	62
Що варто намотати на вус	63
Найцікавіша розвага	67
Королева Світла і фея Бефана	69
Великодні дзвони	71
Свято зі сльозами на очах	73
Місто нічної пори	74
Страхотливий вогнедишний вулкан	75
Як людям підкорявся океан	77
Подорожі в космос	79
Фабрика чистої води	83
Як видіти хмару	85
Глиняний свіщик	86
Звідки взялися фарби	87
Чарівна нитка	90
Геній музики	91

Григорук А.І.

Г 83 Триста бочок із медами : Пізнавальні оповідки / А.І. Григорук. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2011. — 96 с.

ISBN 978-966-10-0507-4

УДК 82-36
ББК 84-4(Укр)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-0507-4

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2011

Літературно-художнє видання

Григорук Анатолій Іванович

ТРИСТА БОЧОК ІЗ МЕДАМИ

Пізнавальні оповідки

Головний редактор *Богдан Будний*
Літературний редактор *Ірина Дем'янова*
Художник *Євгенія Рудюк*
Верстка *Лілії Рейко*

Підписано до друку 26.09.2011. Формат 84×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Прагматика. Умовн. друк. арк. 8,40. Умовн. фарбо-відб. 33,6.

Видавництво “Навчальна книга — Богдан”
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-0507-4

